

Date: 11.10.2019

[Time: Three Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:

1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

- Q 1. A) Explain the following concept (ANY FIVE) 10
- i) Capitalist systems
 - ii) Economic efficiency
 - iii) Economic incentives
 - iv) Mercantilism
 - v) Consumer sovereignty
 - vi) Welfare state
 - vii) Surplus value
 - viii) Industrial reserve army
- B) State whether following statements are TRUE or FALSE. Justify your answer 10
ANY FIVE
- i) Cultural factors is not influence on economic system.
 - ii) Pure capitalism is same as welfare capitalism.
 - iii) Capitalism is superior than socialism to achieving dynamic efficiency.
 - iv) Non-economic incentives play a major role in a socialist economy.
 - v) Government intervention is not necessary for economic development, argue by Keynes.
 - vi) Welfare state minimize the choice of society.
 - vii) The book 'Das Kapital' is written by Karl Marx.
 - viii) Class astragal is the real history of human being.
 - ix) Rate of profit is negatively related to organic composition of capital.
 - x) The end result of capitalism is Stagnant economy.
- Q.2 Answer any TWO of the following: 20
- A) What is an economic systems? Explain the features of economic systems.
 - B) Explain the factors influencing on economic systems
 - C) Describe absolute command model of classification of economic systems.
- Q.3 Answer any TWO of the following: 20
- A) Explain the efficiency criteria of evaluating the economic systems.
 - B) Explain the types of economic incentives under economic system.
 - C) Discuss the economic freedom under capitalism.
- Q.4 Answer any TWO of the following: 20
- A) What is meant by Mercantilism? Explain the main features of Mercantilism.
 - B) Explain the factors responsible for Transitions from Mercantilism to Capitalism.
 - C) Write various features of the Welfare state.
- Q.5 Answer any TWO of the following: 20
- A) Write the Marxian theory of Materialistic Interpretation of History.
 - B) Why the rate of profit has falling in capitalist economy? - Explain.
 - C) Crisis and Breakdown is the end stage of capitalist system – Discuss.

(मराठी रुपांतर)

[वेळ : तीन तास]

[एकूण गुण: १००]

- सुचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
३. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात
४. मुळ इंग्रजी प्रमाण मानावे

प्रश्न. 1. अ) खालील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणत्याही पाच) 10

- i) भांडवलशाही व्यवस्था
- ii) आर्थिक कार्यक्षमता
- iii) आर्थिक प्रेरणा
- iv) व्यापारवाद
- v) उपभोगत्याचे सार्वभौमत्व
- vi) कल्याणकारी राज्य
- vii) अतिरिक्त मूल्य
- viii) औद्योगिक राखीव सेना

ब) खालील पैकी योग्य पर्यायाची निवड करून विधाने पुन्हा लिहा. 10

- i) सांस्कृतिक घटकांचा आर्थिक व्यवस्थांवर परिणाम होत नाही.
- ii) शुद्ध भांडवलशाही हि कल्याणकारी भांडवलशाही सारखीच असते.
- iii) गतिमान कार्यक्षमतेच्या प्राप्ती संदर्भात समाजवादी व्यवस्थेपेक्षा भांडवलशाही व्यवस्था अधिक कार्यक्षम असते.
- iv) बिगर आर्थिक प्रेरणा समाजवादी अर्थव्यवस्थेमध्ये महत्वाची भूमिका बजावतात.
- v) केन्सच्या मते आर्थिक विकासाकरिता शासकीय हस्तक्षेपाची आवश्यकता नसते.
- vi) कल्याणकारी राज्यामुळे समाज्याची निवड क्षमता मर्यादित होते.
- vii) 'दास कॅपिटल' हा ग्रंथ कार्ल मार्क्स यांनी लिहिला.
- viii) वर्ग संघर्ष हा मानवी जीवनाचा वास्तव इतिहास आहे.
- ix) नफ्याचा दर हा भांडवलाच्या जीविक रचनेशी व्यस्त प्रमाणात संबंधित असतो.
- x) भांडवलशाहीचा अंतिम परिणाम म्हणजे स्थैतिक अर्थव्यवस्था होय.

प्रश्न. २ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा. 20

- अ) आर्थिक व्यवस्था म्हणजे काय? आर्थिक व्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ब) आर्थिक व्यवस्थांवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- क) आर्थिक व्यवस्थांच्या वर्गीकरणाचे परिपूर्ण नियंत्रित प्रतिमान विषद करा.

- प्रश्न.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा. 20
- अ) आर्थिक व्यवस्थांच्या मूल्यमापनाचा कार्यक्षमता हा निकष स्पष्ट करा.
ब) आर्थिक व्यवस्थांमधील आर्थिक प्रोस्ताहनांचे प्रकार स्पष्ट करा.
क) भांडवलशाही व्यवस्थेतील आर्थिक स्वातंत्र्य यावर चर्चा करा.
- प्रश्न.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा. 20
- अ) व्यापारवाद म्हणजे काय? व्यापारवादाची महत्वाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) व्यापारवाद ते भांडवलशाही या संक्रमनास कारणीभूत असणारे घटक स्पष्ट करा.
क) कल्याणकारी राज्याची विविध वैशिष्ट्ये लिहा.
- प्रश्न.५ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा. 20
- अ) मार्क्स यांचा 'इतिहासाची भौतिकवादी मीमांसा' हा सिद्धांत लिहा .
ब) भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेत नफ्याच्या दारात घट होते? स्पष्ट करा.
क) भांडवलशाही व्यवस्थेची अंतिम अवस्था म्हणजे आर्थिक संकट व मंदी - चर्चा करा.